

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Kohezijska politika v obdobju po letu 2020**(mnenje na lastno pobudo)**

(2019/C 228/07)

Poročevalec: **Stefano MALLIA**Soporočevalec: **Ioannis VARDAKASTANIS**

Zaprosilo	romunsko predsedstvo Sveta, 20.9.2018 pismo Victorja NEGRESCUJA, namestnika romunskega ministra za evropske zadeve
Pravna podlaga	člen 304 PDEU
Pristojnost	strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	8.3.2019
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	20.3.2019
Plenarno zasedanje št.	542
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	71/0/1

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO meni, da je kohezijska politika eden od temeljev za približevanje EU državljanom in za zmanjšanje razlik med regijami EU ter neenakosti med ljudmi. Trdno je prepričan, da je predlog za zmanjšanje proračuna za kohezijsko politiko v obdobju 2021–2027 nesprejemljiv.

1.2 EESO meni, da je potrebna nova ambiciozna in jasna evropska strategija, ki bo usklajena z agendo ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in njenimi cilji trajnostnega razvoja ter bo imela močan mehanizem usklajevanja, ki lahko zagotovi trdno kontinuiteto med različnimi političnimi cikli. Kohezijska politika mora biti sestavni del te ambiciozne strategije, zato jo je treba oblikovati tako, da ji bodo na voljo potrebna orodja za soočanje z izzivi prihodnosti, kot so podnebne spremembe, sprejemanje novih tehnologij, doseganje višje ravni konkurenčnosti in upravljanje prehoda k trajnostnemu razvoju ob hkratnem ustvarjanju kakovostnih delovnih mest.

1.3 Pomembno je, da v nujnih prizadevanjih za pripravo kohezijske politike na prihodnost ne pozabimo na današnje izzive, ki še vedno močno vplivajo na družbo. Pri tem gre še posebej za družbene izzive, kot so marginalizacija in diskriminacija manjšin in posameznih etničnih skupin ter nasilje v družini, gospodarske izzive, kot sta dostop do financiranja in strokovno izpopolnjevanje, ter okoljske izzive, kot sta zmanjševanje onesnaženosti zraka in ravnanje z odpadki.

1.4 Kohezijska politika EU mora vsebovati močan teritorialni pristop, njen cilj pa mora biti vsem regijam dati na voljo orodja, ki jih potrebujejo za trajnostno krepitev konkurenčnosti. EESO meni, da morajo biti vse regije upravičene do financiranja, hkrati pa ne more drugače, kot da jasno izrazi razočaranje zaradi slabitve čezmejne dinamike v okviru kohezijske politike.

1.5 Da bi Evropa dosegla naslednjo stopnjo gospodarskega razvoja, mora pristop h kohezijski politiki postajati vse bolj regionalno diferenciran, kar zadeva naložbe in politične odzive. EESO meni, da bi to lahko prispevalo k bolj teritorialno prilagojenemu pristopu, ki bi podpiral razvoj tako najbolj izoliranih in redko poseljenih območij (zelo nizka gostota prebivalstva, otoki, gore itd.) kot tudi „priljubljenih“ funkcionalnih mestnih območij, ki se ravno tako soočajo z izzivi.

1.6 EESO pozdravlja tesnejšo povezavo z evropskim semestrom in poziva tudi k povezovanju s priporočili za posamezne države, s katerimi bi se spodbujale strukturne reforme. Pričakuje tudi tesnejšo povezavo med naložbeno strategijo na evropski ravni in naložbenimi strategijami držav članic. Pomembno je, da skladi prizadevanj držav članic ne nadomestijo, temveč jih dopolnjujejo. Poleg tega je nujno, da države članice razmislijo o nadaljevanju projektov, ki se izkažejo za uspešne.

1.7 EESO meni, da bi moral biti zakonodajni sveženj precej enostavnejši in bi moral preprečevati mikroupravljanje skladov. Administrativni postopki za operativne programe, ki štejejo za sorazmerno majhne, bi se morali razlikovati od tistih za veliko večje programe. EESO poziva države članice, naj seznanjajo z možnostjo poenostavljenega postopka za dostop do skladov, ki jo za majhne projekte ponuja sedanj zakonodajni okvir, Komisijo pa spodbuja, naj razišče še druge možnosti za lažjo udeležbo manjših akterjev.

1.8 EESO podpira uporabo finančnih instrumentov, vendar Komisijo poziva, naj zagotovi, da se pri njihovem oblikovanju temeljito preizkusi njihova ustreznost, da bodo zagotovo primerni za vse države članice ter da jih bodo lahko uporabljala mala in srednja podjetja ter nevladne organizacije.

1.9 Ena od glavnih težav v zvezi s kohezijsko politiko je, da komuniciranje ni dovolj učinkovito. EESO poziva Komisijo, naj nadaljuje pregled sedanjih obveznosti glede obveščanja javnosti in jih bistveno nadgradi, pri čemer naj upošteva sodobne digitalne komunikacijske kanale.

1.10 Skrajni čas je, da tako Komisija kot države članice prenehajo vidik partnerstva podpirati le navidezno ter se dejansko lotijo zagotavljanja močne in smiselne udeležbe civilne družbe v vseh fazah oblikovanja in izvajanja kohezijske politike. To je treba storiti na podlagi izkušenj z uspešnimi partnerstvi, ki smo jih pridobili na lokalni ravni.

1.11 EESO poudarja, da organizacije civilne družbe na ravni EU niso strukturirano vključene v proces, s katerim se spremlja izvajanje kohezijske politike. Zato Komisiji izrecno priporoča, naj **ustanovi forum evropske civilne družbe za kohezijo**, pri katerem bodo sodelovali socialni partnerji, organizacije civilne družbe in drugi zainteresirani akterji. V okviru tega foruma bi se Komisija lahko letno posvetovala s socialnimi partnerji in organizacijami civilne družbe o stanju izvajanja kohezijske politike v različnih programskih obdobjih.

2. Splošne ugotovitve

2.1 Poslanstvo kohezijske politike EU, kot je navedeno v členu 174 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) ⁽¹⁾, je krepitev ekonomske in socialne kohezije z zmanjševanjem razlik med stopnjami razvitosti regij. To poslanstvo mora ostati v središču vseh ukrepov, izvedenih v okviru kohezijske politike, Komisija pa ga mora utrjevati skupaj z organi držav članic, pristojnimi za izvajanje kohezijske politike.

2.2 Ob prihajajočih spremembah, ki jih družba že doživlja zaradi globalizacije ter novih in prihodnjih tehnologij, je potreben proces prilagajanja, ki se ga je poglobljeno lotilo le nekaj držav. Pomembno je, da nam uspe prehod na nove ekonomske modele, ki temeljijo na teh novih in prihodnjih tehnologijah. EESO meni, da kohezijska politika lahko prispeva k spopadanju z novimi izzivi ter jo vidi kot enega od temeljev za približevanje EU državljanom in za zmanjšanje razlik med regijami EU ter neenakosti med ljudmi.

2.3 Proračun EU je le majhen del celotnih javnofinančnih odhodkov v EU, saj predstavlja manj kot 1 % prihodkov in le približno 2 % javnofinančnih odhodkov 28 držav članic EU. V obdobju 2014–2020 proračun EU znaša 0,98 % bruto nacionalnega dohodka EU, pri čemer je delež kohezijske politike v celotnem proračunu približno 35 % ⁽²⁾.

2.4 EESO je trdno prepričan, da je predlog za zmanjšanje proračuna za kohezijsko politiko v obdobju 2021–2027 nesprejemljiv. Kohezijska politika je ena najbolj konkretnih politik EU, ki lahko pomembno in neposredno vpliva na življenje državljanov. Ljudi ne moremo prositi, naj podprejo več Evrope, obenem pa zmanjšati proračun tako pomembne politike. Kljub temu je izredno pomembno, da te naložbe ne nadomestijo prizadevanj držav članic, temveč jih dopolnjujejo na nacionalni in regionalni ravni.

⁽¹⁾ Člen 174 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

⁽²⁾ COM(2017) 358 final: Razmislek o prihodnosti financ EU.

2.5 EESO podobno kot Evropski parlament poziva Komisijo, naj predstavi in promovira agendo za močno in učinkovito kohezijsko politiko v obdobju po letu 2020 ⁽³⁾.

2.6 EESO obenem poziva države članice, naj si prizadevajo za dogovor o širšem sistemu lastnih sredstev EU, s katerim bo imel proračun EU zagotovo dovolj sredstev, da se bo v prihodnosti lahko spopadel z večjimi izzivi.

2.7 Čeprav ima kohezijska politika širše gledano sorazmerno majhen proračun, je dokazano, da prinaša jasno dodano vrednost. V obdobju 2014–2020 je bilo z njo mobiliziranih za več kot 480 milijard EUR naložb, zaradi katerih bo na primer več kot milijon podjetij prejelo podporo, 42 milijonov državljanov bo imelo dostop do boljših zdravstvenih storitev, 25 milijonov bo bolje zaščiteno pred poplavami in požari, skoraj 17 milijonov državljanov v EU se bo priklopilo na sisteme za odpadno vodo, 15 milijonov gospodinjstev bo dobilo širokopasovni dostop do interneta, ustvarjenih pa bo tudi več kot 420000 novih delovnih mest. Poleg tega bo imelo 5 milijonov Evropejcev koristi od usposabljanja in programov vseživljenjskega učenja, 6,6 milijona otrok pa bo imelo dostop do novih in sodobnih šol ter otroškega varstva. Po mnenju EESO mora kohezijska politika graditi na teh lokalnih primerih, pri katerih se vključevanje državljanov šteje za uspešno.

2.8 V več državah članicah se je tudi izkazalo, da je kohezijska politika glavni vir javnih naložb ⁽⁴⁾. Evropejci imajo prav tako znatne koristi od posrednih učinkov kohezijske politike, ki jih prinesejo izboljšave, zasnovane za izpolnjevanje njenih zahtev (na primer glede preglednosti, odgovornosti ali enakih možnosti).

2.9 Kljub temu pa je Evropa še daleč od uresničitve vsesplošnega skladnega razvoja, čeprav je dosegla velik napredek v smislu razvoja in izvajanja ukrepov za krepitev svoje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, kot je določeno v PDEU.

2.10 Evropa po gospodarski krizi spet doživlja gospodarsko rast, zlasti v državah z nizkimi dohodki, in regionalne razlike v smislu BDP na prebivalca se končno zmanjšujejo ⁽⁵⁾. Vendar pa so razlike med regijami še vedno velike in se v nekaterih primerih celo povečujejo. Najbolj razvite države beležijo večjo produktivnost ter močno prekašajo manj razvite države članice pri odpornosti in zmožnosti tekmovanja v globaliziranem svetu. Zaradi takih razmer pri prebivalstvu prihaja do razlik na socialnem področju, kot so višja stopnja revščine, število in položaj ljudi na pragu izključenosti ter dostop do socialnega varstva in izobraževanja in njuna kakovost.

2.10.1 EESO zato meni, da je treba za nadaljnje zmanjševanje ekonomskih in socialnih razlik s kohezijsko politiko še naprej vlagati v inovacije, zaposlovanje, socialno vključevanje, okolje, vključujoče izobraževanje, zdravstvene programe in infrastrukturo, vrhunske in dostopne tehnologije ter učinkovita prometna omrežja in infrastrukturo. To je nujno, da se izboljša splošen dostop do trga dela in ustvari notni trg, ki v vseh regijah spodbuja rast, produktivnost in specializacijo na področjih s primerjalno prednostjo.

2.10.2 V globaliziranem svetu morajo gospodarske družbe tekmovati s podjetji z območij z nizkimi stroški in zelo inovativnimi podjetji. EU mora podpirati reforme, ki spodbujajo naložbam prijazno okolje, v katerem lahko podjetja uspevajo, državljani pa delajo v boljših delovnih razmerah. S kohezijskimi skladi bi morala vzpostaviti boljši okvir za zagonska podjetja, podjetnike in inovativna mala in srednja podjetja ter učinkoviteje podpirati družinska podjetja ⁽⁶⁾, pa tudi spodbujati raznolikost (v smislu spolov, invalidov, etničnih manjšin itd.), da bi postala bolj konkurenčna in še bolj zavezana družbeni odgovornosti.

2.11 Še vedno je veliko področij, povezanih z okoljskimi cilji (manjša poraba energije in prehod na čistejšo energijo, razvoj učinkovitejše infrastrukture, zmanjševanje onesnaževanja itd.), čezmejno varnostjo, izobraževanjem, socialnim vključevanjem, dostopnostjo za invalide, prometom, javnimi storitvami in drugimi ovirami za prosti pretok blaga, storitev, oseb in kapitala, ki bi jim večja teritorialna kohezija koristila.

2.11.1 EESO zato meni, da morajo biti do financiranja upravičene vse regije. Kohezijska politika EU mora biti sestavni del naložbene strategije EU z močnim teritorialnim pristopom, njen cilj pa mora biti vsem regijam dati na voljo orodja, ki jih potrebujejo za krepitev konkurenčnosti. Voditi mora do ekonomske in strukturne preobrazbe ter v vsaki od regij zagotoviti odporne temelje, ki izhajajo iz njenih prednosti ⁽⁷⁾.

⁽³⁾ Glej poročilo Evropskega parlamenta.

⁽⁴⁾ COM(2017) 358 final: Razmislek o prihodnosti financ EU.

⁽⁵⁾ Moja regija, moja Evropa, naša prihodnost: Sedmo poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji.

⁽⁶⁾ UL C 81, 2.3.2018, str. 1.

⁽⁷⁾ https://www.bussinesseurope.eu/sites/buseur/files/media/position_papers/ecofin/2017-06-09_eu_cohesion_policy.pdf.

2.12 Evropsko teritorialno sodelovanje (Interreg), ki je z vsemi svojimi čezmejnimi, nadnacionalnimi in medregijskimi komponentami ter odprtostjo sosednjim državam v središču vzpostavljanja skupnega evropskega prostora, je jedro evropskega povezovanja: pomaga preprečevati, da bi meje postale ovire, povezuje Evropejce, prispeva k reševanju skupnih težav, olajšuje izmenjavo zamisli in virov ter spodbuja strateške pobude glede skupnih ciljev⁽⁸⁾. EESO zato meni, da morajo države članice nadaljevati izvajanje skupnih ukrepov ter izmenjavo praks in strategij.

2.12.1 EESO vendarle obžaluje⁽⁹⁾, da kohezijska politika še vedno nima celovitih rešitev za izzive, s katerimi se soočajo nekatera strukturno in stalno prikrajšana območja (zelo nizka gostota prebivalstva, otoki, gorske regije itd.), omenjena v členu 174 PDEU. Meni, da bi bilo treba razviti nov mehanizem, ki bi tem območjem omogočil učinkovito obravnavanje posebnih in kompleksnih izzivov. To ne more ostati v izključni pristojnosti nacionalnih organov, zato EESO meni, da mora kohezijska politika spodbujati sodelovanje med Komisijo, državami članicami ter regionalnimi in lokalnimi akterji pri načinu obravnave posameznih območij.

2.13 Pri redko poseljenih in najbolj oddaljenih regijah mora biti za EU prednostna naloga okrepitev vezi, ki regije povezujejo z evropsko celino, in občutka državljanov, da pripadajo evropskemu projektu. Kljub izjemno omejenemu proračunu posebna podpora za redko poseljene in najbolj oddaljene regije ne sme biti odpravljena. Te regije morajo imeti na voljo primerna finančna sredstva, da bi lahko dosegle skupne evropske cilje in premagale posledice ovir, ki jih imajo predvsem zaradi oddaljenosti⁽¹⁰⁾ ali izredno nizke gostote prebivalstva. Zato je treba pri ocenjevanju in odločanju o dodeljevanju sredstev (t. i. berlinski postopek), zahtevah glede tematske osredotočenosti in stopnjah sofinanciranja upoštevati demografske in geografske dejavnike ((1) najbolj razvite regije, (2) regije v prehodu in (3) manj razvite regije). Z vključitvijo teh dejavnikov bi se lahko s primernim obsegom financiranja in prožnim usmerjanjem naložb nadomestile pomanjkljivosti prikrajšanih redko poseljenih in najbolj oddaljenih regij.

2.14 Na mestnih območjih zdaj živi že več kot polovica svetovnega prebivalstva, ta delež pa naj bi se do leta 2050 povečal na 70 %⁽¹¹⁾. Ta območja so sicer zelo gospodarsko dejavna, nujno pa je, da državljanom zagotavljajo trajnostno, visokokakovostno bivanjsko okolje. EESO zato meni, da jim je treba v okviru kohezijske politike še vedno posvečati pozornost, spodbuja pa tudi njihov razvoj v povezavi z njihovim fizičnim okoljem (policentrični razvoj, povezave med mesti in podeželjem itd.).

3. Trdnejša vizija v jasnejšem, prožnejšem in učinkovitejšem okviru

3.1 EESO meni, da je potrebna nova ambiciozna in jasna evropska strategija, ki je usklajena z agendo ZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in njenimi cilji trajnostnega razvoja ter z drugimi globalnimi zavezami EU, kot so mednarodni sporazumi (npr. Pariški sporazum) in konvencije ZN (npr. Konvencija o pravicah invalidov), in ki ima močan mehanizem usklajevanja, s katerim se zagotavlja trdna kontinuiteta med različnimi političnimi cikli. S tega vidika EESO zelo pozdravlja novi dokument Komisije za razmislek o bolj trajnostni Evropi do leta 2030, s katerim se začena razprava o tej temi.

3.2 Kohezijska politika mora biti sestavni del te ambiciozne strategije, zato mora biti oblikovana tako, da bo pripravljena na prihodnost, tj. da ji bodo na voljo potrebna orodja za soočanje z izzivi prihodnosti, kot so podnebne spremembe, sprejemanje novih tehnologij, doseganje trajnostnega razvoja in ustvarjanje kakovostnih delovnih mest.

3.3 EESO v skladu s prizadevanji za kohezijsko politiko, ki bo pripravljena na prihodnost, poziva Svet in Parlament, naj si še naprej prizadevata za revizijo sistema za dodeljevanje sredstev v okviru kohezijske politike, zlasti da bi se upoštevala še druga merila (poleg BDP). Takšna merila bi morala biti povezana z vprašanji, kot so neenakost, migracije, brezposelnost, tudi med mladimi, konkurenčnost, podnebne spremembe, delovne razmere in demografija.

3.4 Pomembno je, da v nujnih prizadevanjih za pripravo kohezijske politike na prihodnost ne pozabimo na današnje izzive, ki še vedno močno vplivajo na družbo. Pri tem gre še posebej za družbene izzive, kot so marginalizacija in diskriminacija manjšin in posameznih etničnih skupin ter nasilje v družini, gospodarske izzive, kot sta dostop do financiranja in strokovno izpopolnjevanje, ter okoljske izzive, kot sta zmanjševanje onesnaženosti zraka in ravnanje z odpadki.

3.5 Da bi se izboljšalo strateško načrtovanje in upravljanje Unije, EESO tudi poziva Komisijo, naj pri oblikovanju omenjene strategije vanjo vključi različne strateške elemente, obravnavane v okviru Teritorialne agende EU⁽¹²⁾ in Leipziške listine⁽¹³⁾, ki je trenutno v postopku prenove pod usklajevalnim vodstvom prihodnjega nemškega predsedstva Sveta EU.

⁽⁸⁾ UL C 440, 6.12.2018, str. 116.

⁽⁹⁾ UL C 209, 30.6.2017, str. 9.

⁽¹⁰⁾ UL C 161, 6.6.2013, str. 52.

⁽¹¹⁾ <http://www.un.org/en/development/desa/news/population/world-urbanization-prospects-2014.html>.

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/communications/2011/territorial-agenda-of-the-european-union-2020.

⁽¹³⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/archive/themes/urban/leipzig_charter.pdf.

4. Celostno in usklajeno izvajanje

4.1 EESO meni, da si mora Evropa (ne le na ravni Unije, temveč tudi skupaj z državami članicami in v državah članicah) prizadevati za pojasnitev in poenostavitev svojih upravnih pristojnosti, saj se bodo tako lahko učinkoviteje opredelile in spremljale odgovornosti. Ko bo to opravljeno, bodo morale evropske uprave okrepiti sodelovanje in zmogljivosti.

4.1.1 V zvezi s tem EESO pozdravlja tesnejšo povezavo z evropskim semestrom⁽¹⁴⁾ ter poziva tudi k povezovanju s priporočili za posamezne države, s čimer bi se spodbujale strukturne reforme. Strinja se, da je pomembno zagotoviti tudi popolno dopolnjevanje in usklajevanje z novim in izboljšanim programom za podporo reformam, in vztraja, da je nujen izboljššan mehanizem upravljanja, ki vključuje tudi regionalno raven.

4.2 Evropa si mora prizadevati za oblikovanje enostavnejšega, prožnejšega in učinkovitejšega okvira za izvajanje kohezijske politike. Eden od naslednjih ciljev EU mora biti, da bi za različne sklade kohezijske politike (kmetijskega, socialnega, regionalnega itd.) začela veljati enotna pravila, ki bi z enostavnimi rešitvami močno spodbujala celostne naložbe. EESO se zavzema tudi za večjo sinergijo z drugimi programi in instrumenti financiranja ter med njimi, kot sta Obzorje 2020, Instrument za povezovanje Evrope ipd.

4.3 Celostno obravnavanje različnih vidikov nekaterih ključnih (socialnih, okoljskih, ekonomskih itd.) izzivov bolj ustreza realnim potrebam. EESO poziva države članice, naj oblikujejo in izvajajo programe, financirane iz več skladov.

4.4 EESO meni, da je nujno potreben krajevni pristop. Poudarja tudi, da je treba spodbujati in okrepiti pristop z udeležbo partnerjev z lokalne ravni, pri katerem se opredelijo njihov potencial in potrebe ter izvajajo ukrepi v partnerstvu med vsemi lokalnimi akterji, da se izpolnijo ugotovljene konkretne potrebe. Komisija je pravilno poudarila, da *naslednje stopnje gospodarskega razvoja ni mogoče doseči z univerzalno politiko, temveč bodo morali biti naložbe in politični odzivi regionalno diferencirani*⁽¹⁵⁾.

4.5 EESO poziva, naj se pri ocenjevanju stopenj sofinanciranja in zahtev glede tematske osredotočenosti najbolj razvitih regij in regij v prehodu upoštevajo socialni dejavniki (kot so stopnja neenakosti, revščina, migracije, raven izobrazbe ipd.). Z vključevanjem teh dejavnikov na ravni projektov bi se omogočile naložbe v ukrepe za najbolj ranljive osebe (kot so invalidi, migranti ali mladoletniki brez spremstva); takih ukrepov je nesorazmerno več v najbolj razvitih mestih in regijah EU, zato niso upravičeni do podpore ali pa zanje veljajo pretirano visoke stopnje sofinanciranja.

4.6 EESO meni, da je nujno bolje povezati različne pobude v zvezi s kohezijsko politiko (strategije in programe) različnih teritorialnih ravni, tako horizontalne (npr. makroekonomske regionalne strategije z nadnacionalnimi programi) kot vertikalne (med različnimi teritorialnimi ravni).

4.7 Če naj se kohezijska politika še naprej izvaja predvsem prek različnih projektov, je treba tudi poenostaviti pripravo pravnega okolja, v katerem se izvajajo. V skladu s sklepi skupine na visoki ravni za poenostavitev v obdobju po letu 2020⁽¹⁶⁾ EESO meni, da bi moral biti zakonodajni sveženj precej enostavnejši in bi moral preprečevati mikroupravljanje skladov. EESO priznava, da je možnost povečanja učinkovitosti z bolj centralnim upravljanjem lahko mamljiva, vendar poziva Komisijo, naj tega ne stori in naj zagotovi potrebna orodja, da bi se več skladov upravljalo decentralizirano.

4.8 Opozoriti je treba, da bi lahko bila upravna zmogljivost zlasti manjših držav članic in regij v začetnih fazah programskih obdobj pod precejšnjim pritiskom. EESO meni, da je ključnega pomena bistveno zmanjšati nepotrebno upravno breme za upravičence (od vložitve vloge za projekt vse do končne faze) ter hkrati ohraniti visoko stopnjo zagotavljanja zakonitosti in pravilnosti.

4.9 Izkušnje kažejo, da imajo majhni projekti (v vrednosti pod 100000 EUR) zelo pogosto lahko velik učinek na najranljivejše družbene skupine. Vendar imajo pogosto ravno te skupine velike težave pri dostopanju do sredstev. Ob upoštevanju tega EESO poziva države članice, naj seznanjajo z možnostjo poenostavljenega postopka za dostop do skladov za majhne projekte, ki jo ponuja sedanji zakonodajni okvir, obenem pa spodbuja Komisijo, naj razišče še druge možnosti za lažjo udeležbo manjših akterjev.

⁽¹⁴⁾ <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/qe-02-17-362-en-n.pdf>
<https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/qe-01-14-110-en-c.pdf>

in

⁽¹⁵⁾ Evropska komisija (2017): *Competitiveness in low-income and low-growth regions: The lagging regions report* (Konkurenčnost v regijah z nizkimi dohodki in nizko rastjo: poročilo o regijah, ki zaostajajo v razvoju), delovni dokument služb Komisije, SWD(2017) 132 final, Bruselj, 10.4.2017.

⁽¹⁶⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/newsroom/pdf/simplification_proposals.pdf.

4.10 EESO ugotavlja, da se kot orodje za izvajanje kohezijske politike vedno pogosteje uporabljajo finančni instrumenti. To podpira, vendar Komisijo poziva, naj zagotovi, da se pri oblikovanju takih instrumentov nujno izvede temeljit preizkus ustreznosti, da bodo gotovo primerni 1) za vse države članice ter 2) za mala in srednja podjetja ter nevladne organizacije. Če se v nekem primeru ugotovi, da instrumenti niso ustrezni, je treba uvesti alternativne ali izravnalne ukrepe, s katerimi se zagotovi, da nobena država članica ali subjekt ni prikrajšan.

4.11 EESO meni, da bi se moral javni sektor za izboljšanje kakovosti nekaterih vidikov izvajanja (kot so trženje, tehnične možnosti za organizacijo dogodkov itd.) posvetovati s civilno družbo in zasebnim sektorjem ter tako pri delu črpati iz njihovih praktičnih izkušenj. Morda je neupravičeno pričakovati, da bo splošno usposobljeno osebje v javni upravi razumelo vse vidike tega, kako doseči, da bo „produkt“ hkrati priljubljen in koristen.

4.12 EESO meni, da je treba sprejeti nadaljnje ukrepe v zvezi z usklajevanjem kazalnikov na evropski ravni. Nujno je treba razviti sistem spremljanja, s katerim se bodo kompleksni rezultati predstavili na način, ki bo lahko razumljiv tako za nosilce odločanja kot za širšo javnost.

4.13 Kohezijska politika prihodnosti bi morala podpirati tudi nove načine povezovanja podjetništva in pozitivnih socialnih ali okoljskih učinkov. V tem smislu je za Evropsko unijo bistveno, da se poveča podpora za razvoj socialnega gospodarstva.

5. Učinkovitejše splošno komuniciranje

5.1 Ena glavnih težav v zvezi s kohezijsko politiko je, da obveščanje o projektih, financiranih v njenem okviru, zelo pogosto ni učinkovito. EESO se sicer zaveda različnih smernic Komisije o obveščanju, ki so v veljavi, vendar je očitno, da te še zdaleč ne zadoščajo. Pogosto se zelo malo ljudi ali sploh nihče ne zaveda, da se je izvedel nek projekt in/ali da ga je financirala EU, zato kohezijska politika ni oziroma je premalo cenjena. EESO poziva Komisijo, naj nadaljuje prizadevanja za pregled sedanjih obveznosti glede obveščanja javnosti in jih bistveno nadgradi, pri čemer naj upošteva sodobne digitalne komunikacijske kanale. Najboljše projekte bi bilo treba uporabiti kot praktične primere za spodbuditev obsežnejšega in boljšega črpanja sredstev.

5.2 Izboljšati je treba način merjenja učinka kohezijske politike na nekaterih področjih, kot so socialno vključevanje, kakovost življenja in delovne razmere državljanov, povečevanje konkurenčnosti podjetij in nadgrajevanje storitev javne uprave. Državljanje EU je treba o tem učinku obveščati, da se bodo lahko seznanili z uspehi in neuspehi politike.

5.3 EESO poziva Komisijo, naj v sodelovanju z vsemi zadevnimi partnerji, tudi organizacijami, ki zastopajo invalide, razvije strateški načrt za obveščanje. Meni tudi, da bi morale biti informacije o primerih najboljše prakse lahko dostopne.

6. Zagotavljanje partnerstva z organizacijami civilne družbe in drugimi zainteresiranimi stranmi

6.1 EESO poudarja pomen upravljanja na več ravneh, s katerim se krepí strukturirano sodelovanje organizacij civilne družbe in drugih zainteresiranih strani v postopku načrtovanja, izvajanja, ocenjevanja in spremljanja uporabe skladov. Skrajni čas je, da tako Komisija kot države članice prenehajo ta vidik podpirati le navidezno ter se dejansko lotijo zagotavljanja močne in smiselne udeležbe civilne družbe v vseh fazah oblikovanja in izvajanja kohezijske politike. Pri tem bo potrebna večja odgovornost nacionalnih organov ter učinkovitejša in bolj smiselna uporaba sredstev.

6.2 EESO se zavzema za prenovu in posodobitev Evropskega kodeksa dobre prakse za partnerstvo v neposrednem posvetovanju z organizacijami civilne družbe in drugimi zainteresiranimi stranmi. Poziva tudi, naj kodeks dobre prakse postane zavezujoč, in meni, da ga je treba popolnoma spoštovati na vseh ravneh ter ga okrepiti s trdnimi jamstvi in ukrepi, da se zagotovi njegovo izvajanje v celoti.

6.3 EESO je prepričan, da bi pristop lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, lahko imel velike prednosti in bil zelo uspešen kot evropsko orodje, ki omogoča celostni lokalni razvoj ter vključevanje državljanov in njihovih organizacij na lokalni ravni ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁷⁾ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/advantages-community-led-local-development-clld-approach>.

6.4 Da bi se okrepili znanje in spretnosti ter učinkovitost partnerstva, EESO poziva k ukrepom krepitev zmogljivosti in tehnične pomoči za mestne in druge javne organe, ekonomske in socialne partnerje, civilno družbo, organizacije in ustrezne organe, ki jih predstavljajo, okoljske partnerje ter organe, odgovorne za spodbujanje socialnega vključevanja, temeljnih pravic, pravic invalidov in oseb s kroničnimi boleznimi, enakosti spolov in nediskriminacije. Želi si tudi, da bi se z ustreznimi partnerji vzpostavil mehanizem za posvetovanje na letni ravni.

6.5 Glede na to, da lahko imajo majhna in mikro podjetja ter organizacije civilne družbe na splošno težave pri izkoriščanju možnosti, ki jih ponujajo evropski skladi, EESO ponovno poziva k dosledni in znatni podpori za ukrepe, s katerimi bi izboljšali njihov dostop do informacij, jim nudili usposabljanje in mentorstvo ter okrepili njihove zmogljivosti za posredovanje. Pri tem bi bilo treba tudi upoštevati konkretne potrebe najranljivejših ljudi.

V Bruslju, 20. marca 2019

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Luca JAHIER
